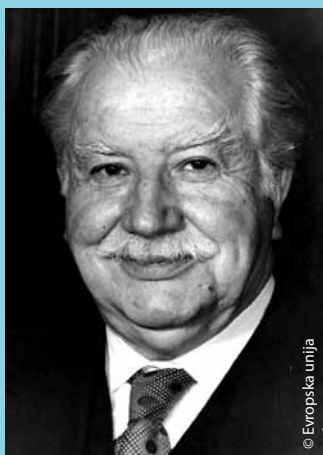

Joseph Bech: vidna vloga majhne države v evropskem povezovanju

Joseph Bech 1887- 1975

Joseph Bech je bil luksemburški politik, ki je sodeloval pri ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo na začetku 50. let 20. stoletja, ter vodilni pobudnik evropskega povezovanja konec 50. let prejšnjega stoletja.

Konferenca v Messini, ki je potekala junija 1955 in je omogočila ustanovitev Evropske gospodarske skupnosti, je bila organizirana na podlagi skupnega memoranduma držav Beneluksa.

Zaradi svojih izkušenj, ki jih je pridobil med obema svetovnjima vojnama v Luksemburgu, je Bech spoznal, kako nemočna je lahko majhna država med dvema pomembnima sosedama. Zato se je zavedal, kako pomembno je povezovanje na mednarodni ravni in sodelovanje med državami za stabilno in uspešno Evropo. Sodeloval je pri ustanovitvi zveze držav Beneluksa, tj. Belgije, Nizozemske in Luksemburga, pri čemer je pridobil izkušnje, ki so bile zelo

koristne pri ustanavljanju evropskih institucij. Postopek povezovanja teh treh majhnih držav je obveljal za prototip same Evropske unije.

Zgodnja leta in začetek politične poti

Joseph Bech se je rodil 17. februarja 1887 v Diekirchu (Luksemburg). Študiral je pravo v Fribourgu v Švici in v Parizu (Francija). Po diplomi leta 1914 je odprl odvetniško pisarno, še isto leto pa je bil izvoljen v luksemburško poslansko zbornico kot poslanec novoustanovljene krščanske stranke.

Leta 1921 je bil Bech imenovan za ministra za notranje zadeve in izobraževanje. Leta 1926 je postal predsednik vlade ter minister za zunanje zadeve in kmetijstvo. Prav čas njegovega mandata predsednika vlade (1926–1936) je bilo obdobje svetovne finančne krize. Bech se je zavedal pomena izvoza za gospodarstvo države, zato je želel zmanjšati enostransko gospodarsko odvisnost Luksemburga od Nemčije, glavne trgovinske partnerice te male države. V okviru iskanja novih trgov za luksemburško jeklarsko industrijo je tako okrepil gospodarsko sodelovanje in uvedel carinsko unijo z Belgijo, pozneje pa še z Nizozemsko. To so bili temelji ustanovitve zveze Beneluks med drugo svetovno vojno.

Druga svetovna vojna

Ko je nacistična Nemčija 10. maja 1940 zasedla Luksemburg, so bili Bech, nekateri drugi ministri in velika vojvodinja Charlotte prisiljeni poiskati zatočišče v Londonu, kjer so ustanovili vlado v izgnanstvu. Tako je Bech kot minister za zunanje zadeve leta 1944 podpisal Beneluško pogodbo. Njegove izkušnje pri ustanavljanju regionalne gospodarske zveze, v kateri poteka prosti pretok delavcev, kapitala, storitev in blaga, so se izkazale za zelo koristne pri poznejšem ustanavljanju Evropske gospodarske skupnosti.

Becha so celotno poklicno pot spremljali spomini na prvo svetovno vojno in krizo po njej, ko je bil Luksemburg v nevarnosti, da ga prevzamejo sosednje države. Zaradi tega občutka nemoči je podpiral intenzivno povezovanje na mednarodni ravni.

Med drugim je Luksemburg zastopal na vseh večstranskih pogajanjih med drugo svetovno vojno in po njej ter svoje rojake spodbujal, naj podprejo pristop Velikega vojvodstva k novim

mednarodnim organizacijam: Beneluks leta 1944, Združeni narodi leta 1946 ter NATO leta 1949.

Evropska skupnost za premog in jeklo

Bech je bil leta 1950 luksemburški zunanji minister. Ker se je zavedal, da se mora Luksemburg z gospodarskimi in političnimi sporazumi tesneje povezati s sosedomi, je z navdušenjem podprl predlog francoskega zunanjega ministra Roberta Schumana o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo, predstavljen 9. maja 1950. Vedel je, da bo Luksemburg na ta način dobil potrebne priložnosti, država pa bo dobila svoje zasluženno mesto in glas v Evropi. Položaj Luksemburga je Bech še okrepil, ko je uspel druge voditelje prepričati, naj za sedež Visoke oblasti Evropske skupnosti za premog in jeklo izberejo mesto Luxembourg.

Joseph Bech je podprl tudi načrte za Evropsko obrambno skupnost. Leta 1954 jih je Francija zavrnila, vendar se s tem evropsko povezovanje še zdaleč ni končalo.

Konferenca v Messini

Joseph Bech je od 1. do 3. junija 1955 predsedoval konferenci v Messini, na podlagi katere je bila pozneje sprejeta Rimski pogodba, s katero je bila ustanovljena Evropska gospodarska skupnost. V središču razprav na konferenci je bil memorandum, ki so ga predložile tri države Beneluksa, vključno z Josephom Bechom kot predstavnikom Luksemburga. Memorandum je povezal francoske in nizozemske načrte za nove dejavnosti na področjih prevoza in energije, zlasti jedrske, ter skupni trg pod vodstvom skupnega organa z ustreznimi pooblastili. Na podlagi izkušenj pri ustanavljanju Beneluksa ter Evropske skupnosti za premog in jeklo so trije zunanji ministri predložili načrt, ki je temeljil na zamisli

Nizozemca Wima Beyena o gospodarskem sodelovanju kot načinu povezovanja Evrope. Spaakovo poročilo, imenovano po belgijskem ministru Paulu-Henriju Spaaku, ki je bil predsednik odbora za pripravo poročila, je bilo podlaga za medvladno konferenco, na kateri sta bili pripravljene pogodbi o skupnem trgu in sodelovanju na področju atomske energije, pozneje podpisani v Rimu 25. marca 1957.

Bech je s položaja ministra za zunanje zadeve, na katerem je bil od leta 1929, odstopil leta 1959. Od leta 1959 do leta 1964 je vodil predstavniški dom, pri 77 letih pa je končal svojo politično pot. Umrl je 11 let pozneje, leta 1975. Zaradi svoje vloge pri povezovanju Evrope danes velja za enega od ustanoviteljev Evropske unije. Dokazal je, da ima lahko tudi majhna država, kot je Luksemburg, pomembno vlogo na mednarodnem prizorišču.

Joseph Bech s filmsko kamero med odmorom na konferenci v Messini leta 1955.